

Dosarul nr. 3ra-1336/22
2-21091125-01-3ra-28122022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. G. Ciobanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Gh. Mîra, Gr. Dașchevici. A. Bostan)

Î N C H E I E R E

15 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Denis Russu, reprezentat de avocatul Aliona Dragomir,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Denis Russu împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu privire la anularea actului administrativ și obligarea examinării plângerii,

împotriva deciziei din 6 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 15 iunie 2021, Denis Russu a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu privire la anularea actului administrativ și obligarea examinării plângerii.

În motivarea acțiunii reclamantului a indicat că, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, examinând materialele cauzei nr. 145/20 la data de 9 octombrie 2020 a dispus că plângerea sa cu privire la fapte de discriminare se declară inadmisibilă.

În opinia reclamantului, prin această decizie, pârâtul nu și-a îndeplinit obligațiile în mod corespunzător, nu a avut un rol activ și nu a luat toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei. Or, obiectul plângerii sale constă în îngrădirea accesului său la justiție, în calitate de deținut în arest preventiv la Penitenciarul 13 - Chișinău, prin adoptarea unei decizii a Curții de Apel Chișinău de a nu da curs recursului său din motiv că acesta nu a fost dactilografiat.

A menționat că întrucât examinarea plângerii a fost părtinitoare și unilaterală, iar concluzia Consiliului este neîntemeiată și nefondată, a depus contestație în adresa judecătoriei. La fel, a notat că examinarea cererii de chemare în judecată privind anularea actului Consiliului nu va constitui o imixtiune în activitatea judecătorilor

Curții de Apel Chișinău. Recursul nu se mai află în procedura judecătorilor, fiind finalizat prin pronunțarea încheierii din 10 decembrie 2019, în cauza nr. 2r-2300/19, fapt pentru care, prin contestația depusă în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani solicită anume anularea deciziei din 9 octombrie 2020, cu reexaminarea completă din partea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a corespunderii standardelor privind nediscriminarea cu prevederile art. 437 alin. (1) Cod de procedură civilă nr. 225/2003, în partea ce ține de condiția ca cererea de recurs înaintată de un deținut/condamnat din incinta instituției penitenciare ar trebui să fie numai în formă dactilografată.

A opinat că decizia din 9 octombrie 2020 în cauza nr. 145/20 emisă de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității urmează să fie anulată în tot, conform prevederilor art. 206 lit. a) din Codul administrativ, cu emiterea hotărârii instanței de judecată, în conformitate cu prevederile art. 224 lit. a), din motiv că acest act este ilegal și îi încalcă drepturile.

Reclamantul a precizat că concluziile și decizia emisă pe cauza nr. 145/20 din 9 octombrie 2020 de către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu privire la declararea plângerii depuse privind discriminare în acces la un proces echitabil, ca una inadmisibilă, este neîntemeiată, or Consiliul nu și-a îndeplinit obligațiile corespunzător, nu a oferit răspuns la toate întrebările petiționarului, prin ce s-au încălcat prevederile art. 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și anume obligația generală a statului de a recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa, drepturile și libertățile definite de Convenție, limitându-i petiționarului accesul liber la justiție și examinarea plângerii privind constatarea îngrădirii nejustificate de la examinarea recursului scris de mână personal a persoanei aflate în Penitenciar, dar nu în ultimul rând și art. 6 al Convenției CEDO, dreptul la un proces echitabil.

A mai adăugat că, investigarea plângerii în privința constatării faptului discriminării, nu corespunde cerințelor petiționarului, fiind efectuată o investigație inefficientă, urmare a căreia s-a adoptat o decizie pripită, fără a dispune de probe concludente, utile și pertinente ce ar indica cert la corectitudinea și legalitatea soluției adoptate. Aceste concluzii reies și din jurisprudența CtEDO, unde s-a statuat că autoritățile trebuie să depună întotdeauna eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite și nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziei lor și să întreprindă toți pașii rezonabili și disponibili conform legii pentru a asigura probe cu privire la incident (cauza Gurgurov c. Republicii Moldova, cererea 7045/08, hotărârea din 16 septembrie 2009). Mai mult, la examinarea cauzei nr. 145/20, plângerea depusă privind constatarea discriminării dreptului unui deținut la examinarea recursului său de către Colegiul Civil al Curții de Apel, Consiliul a ignorat prevederile din Constituție, și anume art. 16 alin. (2), conform căruia toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, art. 20 alin. (1) – orice persoana are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești; nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție și art. 26 care asigură dreptul la apărare, când fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Reclamantul Denis Russu a solicitat anularea deciziei din 9 octombrie 2020, emisă de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității

în cauză nr. 145/20, cu efectuarea examinării plângerii privind constatarea discriminării dreptului în acces liber la justiție în mod complet și echitabil.

Prin hotărârea din 15 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă, ca neîntemeiată, acțiunea depusă de către Denis Russu.

Cu respectarea dispozițiilor art. 232 din Codul administrativ, la 4 martie 2022, Denis Russu a depus cerere de apel nemotivată, iar la 28 martie 2022 a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii instanței de fond.

Prin decizia din 6 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de către Denis Russu și s-a menținut hotărârea din 15 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Întru consolidarea soluției, instanța de apel a conchis că argumentele expuse de către Denis Russu în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond, reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu art. 130 din Codul de procedură civilă.

Totodată a reținut că, în urma examinării plângerii depuse de Denis Russu, Consiliul a constatat că obiectul plângerii reclamantului, și anume caracterul discriminatoriu al prevederilor art. 437 alin. (1) din Codul de procedură civilă, adică caracterul discriminatoriu al unei prevederi legale, în partea ce ține de condiția ca cererea de recurs să fie dactilografiată, a fost anterior supus examinării și Consiliul a explicat prin decizia contestată că punerea tuturor persoanelor indiferent de statut într-o situație similară sub aspectul necesității dactilografierii cererii de recurs urmărește un scop legitim, și anume exercitarea controlului de legalitate sub toate aspectele al actului judecătoresc contestat, iar mijlocul de atingere a acestui scop (exigența dactilografierii cererii de recurs) este adecvat și proporțional acestuia, prin urmare, Consiliul a declarat inadmisibilă plângerea înaintată de reclamantul Denis Russu, ca fiind repetată fără a fi aduse argumente noi, în temeiul art. 14 lit. c) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și pct. 42 lit. a) din Regulamentul de activitate al Consiliului aprobat prin Legea nr. 298/2012.

Instanța de apel a statuat că prima instanță întemeiat a concluzionat asupra temeiniciei actului administrativ contestat - decizia din 9 octombrie 2020 cauza nr. 145/20, or, Consiliul poate să examineze în fond doar acele fapte care pot fi încadrate într-o formă de discriminare prevăzută de art. 2 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și care corespund criteriilor de admisibilitate reglementate la pct. 42 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității aprobat prin Legea nr. 298/2012.

Subsidiar, Curtea de Apel Chișinău a invocat prevederile pct. 56 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității aprobat prin Legea nr. 298/2012, conform cărora petiționarul urma să prezinte fapte și eventuale probe care susțin plângerea, respectiv, să instituie prezumția existenței unui fapt de discriminare. Aceasta presupune ca persoana care se consideră victimă a discriminării trebuie să descrie faptele și să prezinte probe, astfel încât să caracterizeze cumulativ fiecare element al formei de discriminare aplicabile situației particulare.

Instanța de judecată a remarcat totodată faptul că petiționarul Denis Russu s-a adresat Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității cu o plângere dactilografiată, respectiv nu a întâmpinat dificultăți de a respecta

cerințele de formă reglementate în acest sens. Mai mult, și prezenta acțiune a fost depusă în instanță în formă dactilografiată, ceea ce confirmă că Denis Russu a dispus de această posibilitate, ultimul fiind asistat și de un avocat.

La data de 17 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Denis Russu, reprezentat de avocatul Aliona Dragomir a depus recurs nemotivat, iar la 17 noiembrie 2022 a depus motivarea recursului împotriva deciziei din 6 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi soluții legitime, ținând cont de dispozițiile hotărârii Curții Constituționale nr. 20 din 3 noiembrie 2022.

În argumentarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de drept și de fapt anterior menționate, recurentul a invocat că nu este de acord cu hotărârile instanțelor ierarhic inferioare, or, la adoptarea acestora nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluziile expuse sunt contrare circumstanțelor cauzei, fiind aplicate eronat și normele de drept material.

A precizat că instanța de apel a interpretat în mod eronat norma legală, ceea ce a dus la favorizarea celeilalte părți și totodată a determinat încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale recurentului. Mai mult, la caz au fost aplicate prevederi din lege, ce au fost declarate neconstituționale de Curtea Constituțională, și anume, prin hotărârea nr. 20 din 3 noiembrie 2022 a fost declarat neconstituțional textul „trebuie să fie dactilografiată și” din art. 437 alin.(1) din Codul de procedură civilă, or, rezultă că prin această normă s-a încălcat un drept al recurentului garantat de Constituție.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 6 septembrie 2022, dispozitivul deciziei fiind notificat recurentului, prin intermediul oficiului poștal, la data de 7 octombrie 2022 (f.d.215).

Totodată, decizia motivată din 6 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurentului – avocatul Aliona Dragomir, prin intermediul oficiului poștal, la data de 15 noiembrie 2022 (f.d.219).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Denis Russu, reprezentat de avocatul Aliona Dragomir, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de către Denis Russu, reprezentat de avocatul Aliona Dragomir, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil,

recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de

drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Întru răsturnare soluției date, nu poate fi reținut nici argumentul recursului precum că în speță au fost aplicate prevederi din lege, ce au fost declarate neconstituționale de Curtea Constituțională, or, hotărârea Curții Constituționale nr. 20 din 3 noiembrie 2022 este obligatorie și produce efecte numai pentru viitor.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Denis Russu, reprezentat de avocatul Aliona Dragomir.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de către Denis Russu, reprezentat de avocatul Aliona Dragomir, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Aliona Miron

Nicolae Craiu